

NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvari.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII.

V Ljubljani v saboto 26. maja 1855.

List 42.

Iz občnega zbora c. k. krajske kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje).

Gosp. odbornik Ferdinand Schmidt je s pre-pričavno besedo dokazal potrebo, da bi vlada zapo-vedala: naj vsak gospodar vsako leto potrebuje svoje sadno drevje škodljivih gosenc. Čenam slabo vreme, slana in toča, jemlje sadje, nemoremo zoper to nič storiti. Druga pa je, če nam ga gosence pojedajo.

Zoper gosence, ako jih ne pokonča vreme, sta le dva pomočka: prvi so tiči, drugi pa pridnost človeška.

Tiči res pozobljejo veliko veliko gosenc, — pa kaj, ker tudi po dobrotljivih tičih stega lakomni člo-vek svoje roke, da jih lovi in pokončuje! Čeravno je prepovedano, tičem jajčka pobirati iz gnjezd in jih ne loviti vsaki čas, se ta prepoved vendar le malo spolnuje in posebno na Laškem, kamor se čez zimo tiči preseljujejo iz naših krajev, jih pomore vsako leto na tavžente. Premalo je tedaj tičev, da bi nam, zlasti kadar je veliko gosenc, otrebili vse drevje. In kaj nas ni sram, da bi se pameten človek zanašal na neumno žival, da bi ona za-nj opravljala delo, ktero je v prid le njemu samemu!

Do leta 1833 je bila pri nas postava, da vsak gospodar mora svoje sadno drevje trebiti gosenc; leta 1833 pa je bila preklicana ta zapoved, ker je vlada zaupala, da so gospodarji že toliko podučeni, da jih ne bo treba siliti k delu za njih lastni prid.

Sedaj je preteklo 22 let — je rekel gosp. Schmidt, sam priden sadjorejec — kar ni več te postave; pa vsako leto se sliši več pritožb od gospodarjev zoper gosenco nadlogo. Pa kdo toži zoper to? Nečimerni in leni gospodarji ne, ampak le pridni, skerbni in umni, katerih se tudi med kmeti ne manjka, — ti so prišli že večkrat kmetijsko družbo prosit: naj bi se potegnili za to, da se sploh zapové, naj vsak do trebi drevje požrešnih gosenc. Oni pravijo: „kaj nam pomaga, če tudi mi oberamo ta merčes, če pa sosed moj tega ne stori! Gosenca ne ostane, ko je na enem drevesu že vse požerla, na tistem mestu, ampak gré od drevesa do drevesa, dokler je kaj listja ali cvetja. Ni tedaj prav, če moram jez zavolj nečimernosti svojega sosedu škodo terpeti.“ — Tako tožijo pridni in pametni gospodarji in prosijo sami za postavo, ki naj to zapoveduje.

Kmetijska družba zamore z dobro vestjo reči, da je vse storila, da bi se podučilo ljudstvo po deželi o tem, — ona je razposlala že o tej zadevi mnogo podukov po deželi, — je razdelila že veliko iztisov Pircovega „vertnarja“, — „Novice“ so že sto- in stokrat pripo-ročevale ravno in to priporočajo še zmiraj, — od leta 1840 deli sreberne častne svetinje pridnim sadjorej-cem in je spodbodla že marsikterega k umni sadjoreji, ki je tudi gotovo lep izgled svojim sosedom, — mnogo duhovnih gospodov je po deželi in pa tudi ljudskih šol učiteljev, ki si marljivo prizadevajo pomagati sadjoreji

na noge, — in tudi družih pridnih posestnikov se ne manjka, ki so pridni v pokončevanju škodljivih gosenc. Poduka je tedaj dosti — ali vès ta poduk ne izda dovolj, ako vsak gospodar ne stori svoje dolžnosti.

Gospod Schmidt je tedaj zboru nasvetoval: naj danes sklene, da kmetijska družba prosi sl. vladar-stvo, da se zopet okliče enaka zapoved za trebljenje gosenc, kakoršna je bila tista od 11. nov. leta 1824, in da naj glavni odbor izdela osnovo takošne postave in jo predloži vikši vladi.

Žl. gosp. dr. Karl Wurzbach je na to besedo poprijel in rekel, da on ni za tako zapoved, da bi se gospodarjem omejevalo svobodno ravnanje. Tudi dr. Bleiweis je te misli, da naj se kmetijstvo kar koli je moč svobodno razvija, — al vsaka svoboda ima le do tiste meje pravico, dokler ne žali pravice sosedove. Gosence pa so požeruhinje, ki ne delajo razločka med „mojim“ in „tvojim“, one grejo nad vse. Ako hoče kter gospodar gosence pasti, da mu pokončavajo sadje, bi se mu res nemoglo braniti, da jih pase na svojem drevju, — al ker gosence njegove delajo tudi škodo na desno in levo sosedom, je treba, da saj te varuje postava. Razun tega se mora ljudem dostikrat kakošna dobrota siliti; tako je tudi s tem: če mora leni gospodar trebiti svoje drevje, dela za svoj dobiček. Na Francozkem je tudi taka postava, in nihče se ne pritoži zoper njo, ker vsak očitno vidi, da je dobrotljiva za vsacega gospodarja in pa pravična za vsacega sosedu.

Na to so gosp. predsednik zbor vprašali: „alinaj družba prosi za oklic od gosp. Schmidt-a nasvetovane postave? — in enoglasno se je odgovorilo: da naj.

(Dalje sledi.)

Gospodarske skušnje.

Ogeršične preše ali ogeršična pèrga,

to je, tisti hlebčiki, ki ostanejo po izprešanem olji iz ogeršice, so, kakor smo že večkrat govorili, dober gnoj. Celó iz naše dežele se vozi na Laško vsako leto veliko centov tacih hlebčikov, ki se v moko zdro-bijo in se ž njo potem njive gnojé. Enoral (joh) njive za pšenico pognojiti je dosti 10 centov ogeršič-nih preš; cent po 2 fl., znese 20 fl. Navadnega gnoja pa se potrebuje za ravno tak prostor 16 voz (po 20 centov); če voz rajtamo po 2 fl., pa znese to 32 fl.; zraven tega se mora gnoj 16krat peljati na njivo, preše pa vse skup le enkrat. Na obojno stran je tedaj dobiček pri prešah, naj si že gospodar mora gnoja kupovati ali če si ga tudi sam prideluje more-biti ravno tako drago.

Če človeka čbela piči,

ni boljšega pomočka kakor berž rano pomazati (pa ne ribati) z oljem; ako to hitro storiš,jenja bolečina hitro in rana ne oteče. Vsako olje, da je le čisto, je dobro. Na Laškem tudi zoper škorpijonovo pičenje le olje rabijo. Vsak čbelar naj ima tedaj v čbeljaku kozarček (glažek) olja v ta namen.